

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Torna Adress:
~~XXXXX~~ Socken: Lunds stad Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

Ljusinbrinning.	s. 1.
Julen.	s. 2.
Trettondagen.	s. 5.
Lucia.	s. 6.
Kristi Himmelsfärdsdag.	s. 7.
1:a Maj.	s. 8.
Vad skrämde man barnen med?	s. 9.
Mårten.	s. 10.
Nyåret.	s. 11.
Trefaldighet.	s. 12.
Midsommar.	s. 13.
Pingst.	s. 15.
Stålet.	s. 17.
Bad i Lund.	s. 18.
Bäckhästen.	s. 19.
Spöskjuts.	s. 20.
Stadens handel med landsbygden.	s. 21-32.
Fastlagen.	s. 33.

M. 7450:1-37.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vårfrudagen.

s. 34.

Jordbruk i Lund.

s. 35.

Påskan.

s. 36.

ACC. N:R.

M 7450.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Georg Alfred Lundberg, innehavare av den välkända Lunds Vävnadsdepot har minnen från Lund under 70-talets slut. En utomordentligt god berättare, pålitlig och koncis.

Adress: Skomakaregatan 2. Tel. 1570

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

No 7450 : 1.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress: _____
x ~~Socken:~~ L u n d s S t a d . Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ljusinbrinning.

-Känner dir. Lundberg till någon tradition som kallades ljusinbrinning?

-Ja för all del.

-Vad var det för någonting?

-Jag minns mycket väl, att arbetarna som arbetade hos t.ex. fru Hasselgren, som köpte denna fastighet här vid Skomakaregatan, voro med om något som kallades ljusinbrinning. Fru Hasselgren hade 3-4 plåtslagare, och dessa bjödos in till henne och fick smörgåsbord, varmrätt, kaffe, konjak och toddy. Festen varade till 12-1 på natten.

-När började denna fest?

-Gesällernagick direkt från arbetet, alltså vid skymningen.

-Förekom denna sed bara hos Hasselgren?

-Nej, för all del. Fru Hasselgren var visserligen av gammal Lunda-släkt. Hon var dotter till "Hästamöllaren", som bodde där nu möss-skräddare Nilssons har sin affär. Han kallades så, emedan han hade en kvarn, som drogs med hästar. Samma sed förekom också hos piano-fabrikör Hansson.

-Spelade ljusen någon roll vid ljusinbrinningen?

-Nej, inte alls. Innebörden var endast den, att efter den dagen tändes ljus på verkstaden, och därför firades dagen på ett alldeles särskilt sätt. Pianofabrikör Hansson bjöd alltid upp såväl gesäller som lärpojkar, och sedan man firat ljusinbrinningen på ett värdigt sätt började man arbeta vid ljusstänt i verkstaden.

-Förekom inte ljusinbrinning i de privata hemmen?

-Det tror jag inte.

-Firades festen på någon bestämd dag?

-Det vågar jag inte yttra mig om. Jag tror att det var en verkstadstradition utan bestämd dag, men det är möjligt att det var på någon utsatt dag.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7450:2

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Julen.

-Förekom Tomasmässa?

-Nej,nej.

-Gjorde man julfint på något särskilt sätt?

-Jag kan tala om en liten egendomlig sak.I köken hade man förr öppna skorstenar och inne i denna öppna skorsten sattes en järnspis in.Följden blev,att det blev mycket svart runt omkring,men vid jul drog man upp fyrkanter med krita.

-Betydde dessa kritstreck något särskilt?

-Nej.Det hörde jag aldrig.Det var endast för att det skulle se pryfligare ut under helgen. Så sandades tegelgolven och enades /bestöddes med hackat enris/.

-Hade man inte halm på golven?

-Nej,aldrig inne i staden men på landet förekom det,det vet jag med säkerhet,ty min hustru var ifrån Trollenäs,och där hade de halm.

-Förekom julgran?

-Ja.

-Var granen större eller mindre än i våra dagar?

-Julgranens höjd berodde nog i allmänhet på rummens höjd.

-Hur pryddes granen?

-Med utklippta pappersblommor och påsar av kulört papper.Senare tillkom olika glassaker.

-Och ljus hade man alltid i den?

-Ja.Ljusen köptes.Man stöpte aldrig hemma.

-Förekom särskild julmarknad?

-Tja,det beror på vad man menar med julmarknad.Till julen skyltades på ett helt annat sätt för att locka kunder till sig.Det där med julskyltning är i själva verket en mycket gammal sed.

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

No 7450:3

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: T o r n a

Adress:

x Söcken: L u n d s S t a d

Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG

Uppteckningsår: 1941

Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVJulen forts. 2.

-Bakade man i hemmen?

-I mitt hem bakade vi alltid.

-Tog man därvid ut särskilda julbockar och andra figurer?

-Nej. Vad som bakades var vanliga vetebullar och så småbröd.

-Vad för sorts småbröd?

-Det var en sak som egentligen männen aldrig lade sig i, åtminstone inte hemma hos oss, men jag vill minnas att det alltid var klenor och mandelmusslor.

-Förekom storstädning till jul?

-Alltid. Storstädning och stortvätt förekom alltid till 1. jul 2. påsk 3. midsommar.

-Var köptes julgranarna?

-På torget.

-Inte inne på gårdar?

-Nej, men det kunde hända att försäljarna någon gång stod i en port.

-Förekom aldrig särskild julruskor, alltså granar som endast hade toppen kvar?

-Nej, det var inte så gott om granar här nere, men man satte ju alltid upp en särskild fågelnek.

-Varifrån fick man denna?

-Från mjölk- och smörleverantören.

-Förekom inte halmkronor i taket?

-Nej. Men man satte alltid upp nytvättade gardiner till jul.

-Förekom julhagar.

-Ja, det förekom någon gång, det vet jag, men i vilket sammanhang kan jag inte erinra mig. Jag menar när och var.

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 7450:4

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Julen forts. 3.

- Gjorde man något för de fattiga vid julen?
- I mitt föräldrahem fick ett par gummor alltid mat vid julen.
De kom själv och hämtade den.
- Vad åt man för julmat?
- Lutfisk, gröt, sylta och rödbetor, alltid skinka och så klenor ,
mandelmusslor och sylt som dessert.
- När åt man?
- Vid fem sex-tiden.
- Förekom julinblåsning?
- Nej.
- Ringdes julen in?
- Det kommer jag inte ihåg.
- Hur firades juldagen?
- Då skulle man alltid vara hemma. På morgonen skulle man dock
helst gå i ottam.
- Förekom ungdomsfester annandagen?
- Nej. Men släktingar och vänner kommo.
- Förekom utklädda julbockar och tomtar?
- Nej
- Gick julspöken aldrig omkring i gårdarna?
- Nej, men på landet kom de och kastade in en halmkärve.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

No 7450:5

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d . Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Trettondagen.

-Förekom stjärngossar i Lund?

-Nej, jag såg dylika första gången på Kulturen 1892, och det var
Karlin som introducerade dylika.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7450:6.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress: _____
Söcken: L u n d s S t a d Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lucia.

- Hur firades Lucia i Lund?
- Borgarna firade den inte alls, men studenterna uppvaktade ju professorerna.
- Förekom det alltså inte att unga flickor klädde ut sig till Lucia i hemmen?
- Jag har aldrig sett någon.
- Var Lucia inte heller slaktedag?
- Nej.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

Me 7450:7

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kristi Himmelsfärdsdag.

-Firades denna dag på något sätt?
-Nej, inte alls.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

7450:8.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: T o r n a

Adress:

xxxxx L u n d s S t a d

Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG

Uppteckningsår: 1941

Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV1:a maj.

-Tände man upp majeldar?

-Nej, inte i Lund. Men man drack mäg i benen. Så tog man fritt från arbetet, trots att 1:a maj inte var någon helgdag.

-Bar man maj i by?

-Nej.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7450:9.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
~~XXXX~~ Socken: L u n d s S t a d Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vad skrämde man barnen med?

Svar: sotaren var det allmänna.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

No. 7450:10.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress: .
~~Socken:~~ L u n d s S t a d Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Mårten.

- Mårten firades i hemmen. Men i regel voro gesäller och kärpojkar inbjudna till Mårten gås, och de fick då vanligen ta fruvar och barn med sig.
- Förekom inte lutfisk vid Mårten?
- Det har jag aldrig hört.

ACC. NR.

No. 7450:11.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d . Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Nyåret.

- Hur firades nyåret?
- Man åt ungefär samma mat som vid julen, och så vakade man in det nya året.
- Känner dir. Lundberg till någon som gick årsgång? /Ordet förklarar/
- Nej. Men på landet brukade drängarna kappas när de körde till kyrkan. Det gällde att komma först till kyrkan och så börja ringa i klockan.
- I vilken by var detta?
- I Skeglinge. Det berättas att två drängar en gång kom på samma gång. Den ene hade redan fattat tag i repet och börjat ringa. Han ringde och ringde och ringde och var till slut alldeles uttröttad. Under väntetiden hade den andre börjat tälja på en trästicka med sin kniv, och rätt som det var föll kniven under bänken.
- Det var väl, utropade den energiske ringaren, att du tappade din kniv. Det låg en stor hund under bänken, och jag vågade därför inte släppa repet.
- Varför kappades man till kyrkan?
- Den som kom först till kyrkklockan skulle få den bästa årsplatsen, så man.
- Förekom nyårsbaler i Lund?
- Nej. Knut dominerade.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

No 7450:12

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Trefaldighet.

- Talade man om röda söndag eller höga söndag?
- Nej, inte alls.
- Förekom det att ungdomen trefaldighetsnatten begav sig till någon källa för att dricka ur den?
- Nej, inte alls.
- Känner dir. Lundberg till uttrycket dricka mäg i benen?
- Ja, men det var 1:a maj.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. M. 7450 : 13.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress: _____
~~XXXX~~ L u n d s S t a d Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Söcken: _____
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Midsommar.

- Förekom annan benämning än midsommar t.ex. Johannesmäsas?
- Nej, man sade endast midsommar.
- Vilka förberedelser gjordes för midsommarfirandet?
- Extra skurning, liksom vid pingst. Såvitt man var i Lund. Oftast bodde man på landet vid Midsommar.
- Tillredde man särskilda maträtter eller drycker till midsommar? Hade man t.ex. midsommarkak?
- Nej, inte alls.
- Hade man lövmarknad i staden?
- Nej.
- Brukade man pryda med löv eller annat grönt ute och inne till midsommar?
- Nej.
- Satte man björkar utanför porten?
- Nej, det skulle nog varit rätt svårt att få tag i dylika träd i Lund.
- Satte man upp särskilda lövhyddor?
- Nej, men det har jag sett att de mosaiska trosbekännarna gjorde, men det var ej vid Midsommar.
- Känner man till särskilda lövgubbar i Lund?
- Nej.
- Midsommarbrudar?
- Nej.
- Midsommareldar?
- Nej.
- Majstång?
- Ja, för all del.

forts.

ACC. N:R.

7450:14

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d . Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Midsommar forts. 2.

-Kallade man dylika alltid för majstång?
-Ja. Man sade majstång rätt och slätt.
-Hade man privat majstång på varje gård?
-Ja, det hade man. Allt som allt fanns det väl ett 30-tal majstänger i Lund när det var Midsommar.
-Hade man allmän majstång på torget eller någon annan öppen plats?
-Nej, det förekom inte. Man hade ingen offentlig majstång. Det var de enskilda som helt dominerade stadsbilden. Man reste majstång nästan var man kunde. Man slog sig samman 3 å 4 gårdar och reste den där det var bäst plats. Att husägarna bjöd på någonting, har jag aldrig hört talas om. På Bökebergsslätt bjöd däremot greve Tage alltid gårdens folk på smörgås, sup och hembryggt öl samt ställde om spelemän till dansen.
-Dansades det kring majstängerna i Lund?
-Ja, för all del. Det dansades gammal polka och mazurka. Vanligen brukade man sala ihop till kaffe och punsch, men det bjöds inte alls så vitt jag vet.
-Var regemente förlagt till Lund?
-Nej.
Men jag kan tala om ett par andra saker, som voro förknippade med Midsommaren och det var
1. att vattnet ansågs något efter midsommar. Före midsommar skulle man inte bada, för då fick man utslag.
2. brukade unga flickor drömma på blomster. De satte också upp särskilda blommor i taket. Om de böjde sig mot varandra, fick de varann, böjde de sig från varandra, så fick de inte varandra.
-Vad var det för blommor?
-Det minns jag inte. Men ute hos oss sitter en gammal bukett.
Välkommen ut och se på den.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7450:15

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Pingst.

- Företogs några särskilda förberedelser för pingstfirandet?
 - Man skiftade gardiner och lägenheten skurades, Möblerna luftades, och man hade mattorna ute för att piskas.
 - Hur pryddes hemmen till pingst?
 - Man tog in pingstljor. Löv och gröna kvistar förekom mycket sällan. Man talade inte alls om att löva eller maja.
 - Fanns det inte grönt att sälja på torget?
 - Nej.
 - Förekom det att man pingstmorgonen klädde sängarna med grönt?
 - Det har jag sannerligen inte hört talas om.
 - Lade man strutar med godsaker bland lövet?
 - Nej, det känner jag inte heller till.
 - Känner dir. Lundberg till något om att barn brukade ge föräldrarna en krans av blommor på pingstmorgonen?
 - Nej, sannerligen inte.
 - Gjordes särskilda förberedelser i fråga om mat och dryck till pingsten?
 - Inte något speciellt förekom, men man hade ju alltid något bättre mat, en stekt höna, en grisstek e.d. Bordet dukades alltid litet festligare.
 - Var pingstdagens gudstjänst allmänt besökt?
 - På den frågan kan jag tyvärr inte svara - för jag gick inte i kyrkan. Jag var nämligen tvungen att sitta i Domkyrkan varje söndag mellan 2 och 4...
 - Tvungen...?
 - Ja, alla som gick på Läroverket voro tvungna att besöka gudstjänsterna om söndagarna. Men det fanns lyckligtvis skillingtryck, som passade in i psalmboken, så den vakthavande läraren blev ofta lurad.
- forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 7450:16

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
XXXXXXX L u n d s S t a d Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Socken:
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Pingst. forts. 2.

- Minns dir. Lundberg vad det var för skillingtryck?
-Ja, för all del. Det var om "Lunkentus", "Riddaren med harhjärtat", "Prinsessan Snövit" och många flera. De trycktes visst i Örebro på Lundbergs officin, vill jag minnas.
-Företogs utfärder från staden under pingsten?
-Ja, utflykter till landet voro mycket omtäckta just vid pingst. Oftast reste man till Bökeberg och Dalby hage, som var öppen då.
-Har man vid fester eller andra tillfällen under pingsten haft stänger prydda med blommor och grönt?
-Nej, det hade man endast vid Midsommar.
-Hade man särskild pingstmatsäck med sig under utflykterna?
-Ja, för all del. Två å tre familjer slog sig samman för dylika utflykter. Man följdes åt men man hade alltid var sin skjuts. Vad matsäcken beträffar, så hade man med sig smör, bröd, ost, sill, stek, brännvin, öl samt möjligen också ett glas vin. Men man sade dock inte "pingstmatsäck". Man hade dessutom med sig en panna och böner, så att man kunde koka kaffe. Så samlade man ihop en del grenar samt gjorde upp eld. Eller också tog man med sig ett fotogenkök. Oftast hade man punsch till kaffet.
-Hade man kalas eller pingstgillen?
-Nej.
-Brukade unga flickor klä ut sig till brudar vid pingsten?
-Nej, inte alls.
-Brukade man under pingsten företaga utfärd till någon källa för att dricka?
-Nej, eftersom vi inte hade någon sådan. Men jag har hört, att man i Albo härad brukade fara till S:t Olofs källa, men den låg ju för långt bort. För att vi lundabor skulle kunna få a dit.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

16.7450:17

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress: .
xSöcken: L u n d s S t a d Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stålet.

Se stadens handel med landsbygden sid. 6

ACC. N:R

7450-18.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: T o r n a

Adress:

Socken: L u n d s S t a d

Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG

Uppteckningsår: 1941

Född år 1873 i Lund

Bad i Lund

Se Stadens handel med landsbygden sid. 11.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R.

M. 7450.49.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d . Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bäckahästen.

Se Stadens handel med landsbygden sid. 6.

I Trollenäs hade en gubbe sett Bäckahästen i form av en stor SVAN, och den kom med sådan fart, att isbitarna bröts upp. Han skyndade sig uppåt bron och vägen för att komma undan faran.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

No. 7450:20.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
x ~~Söcken~~ L u n d s S t a d Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

På Bredgatan brukade en stor kaross köra ned under buller och brak. Den kom alltid farande nattetid, men någon förklaring hade man inte. Uppllysningen i staden var rätt så skral.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

7450:21.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d . Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stadens handel med landsbygden.

-Var det tradition i Lund att handelsmännen inte foro in på det handelsområde, som av gammalt tillhört en annan stad?

Svar:nej

Vet dir. Lundberg något om böndernas syn på de olika städernas handelsmän?

Svar:böndernas syn på de olika städernas handelsmän var nog mycket individuell. Det berodde nog till en stor del på hur handelsmännen uppförde sig, när de bjöd ut sina varor.

-Hyste man misstro till affärsmän, som voro från annan stad än den, till vars handelsområde trakten räknades?

-Nej. Lu

-Inom vilka gränser gick staden Lunds affärsdistrikt?

-Lund hade sitt affärsdistrikt österut till Dalby och Veberöd.

Norr om Kävlingeån vidtog det distrikt som ansågs höra till Eslöv. Bönderna i Skeglinge och Borlunda liksom också i Lilla Harrie och Stora Harrie tog dock gärna in till Lund. Vid Mårtens-tid brukade även bönder från betydligt mera avlägsna orter komma in till Lund. Lantbrukarna i Trollerås brukade t.ex. torgföra sina gäss i Lund, därför att de fick bättre betalt inne i Lund än i Eslöv, och när de så kom in till staden, passade de på att göra uppköp i affärerna.

Brukade bönderna handla hos vissa affärsmän i staden?

-Ja, det kan man gott säga. Man kunde alltid räkna med vissa stamkunder. Det var så förr i tiden, att bönderna helst tog in, där det fanns stallplats. Det var framför allt speceriaffärerna som höll sig med dylika. Vår förma hade t.ex. aldrig några dylika, men A.P. Hedman, Albin Persson på öster, Robert och L.J. Lundgren,

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7450:22.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stadens handel med landsbygden. forts. 2.

Westrups, Wickmans på norr och "Svea" hade stora utrymmen, där bönderna kunde sätta in sina hästar och vagnar. Men som sagt, det var framför allt speceriaffärerna som hade dylika. Till dessa speceriaffärer brukade t.ex. herrgårdarna skicka in sina kuskar med rekvisitioner.

-Beställdes varor hos affärsmännen brevledes, genom förbönder eller på annat sätt?

-Nej, inte i min tid.

-Var det vanligt att varorna avhämtades av bonden själv hos affärsmannen?

-Ja, det var regel.

-Skickades de med i förböndernas foror??

-Nej.

-Förekom det att handelsmännen levererade varorna till något ställe, där de fingo avhämtas?

-Någon gång kunde detta givetvis inträffa.

-Brukade bönderna sälja varor direkt till någon uppköpare i staden?

-Ja, de brukade gärna sälja sina varor till de affärer, där de köpte. Eljest sålde de till särskilda uppköpare. Vi hade här i Lund bl.a. en sådan herre, som kallades för "Smör-Mickel". Han var så energisk att han brukade gå ned till tullarna för att möta bönderna, när de kommo med sina lass. För övrigt brukade bönderna lämna sina varor i de affärer som hade stallplats. På ett ställe brukade bokhållaren skriva ned priserna med krita på disken, alltså de priser som bönderna ville ha och så skrev man också de priser som affären var villig att betala. Så bjöds försäljarna in, och moran fick sig ett glas vin och gubben ett

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

7450 : 23.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d . Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stadens handel med landsbygden. forts. 3.

glas brännvin. När de sedan voro lagom berusade gjordes affären, vanligen till böndernas nackdel.

-Förekom det att hantverkare från staden brukade fara ut till landsbygden och ta upp beställningar på arbeten?

-Ja, det förekom. De brukade t.ex. köra ut på marknader och ta emot beställningar.

-Har det förekommit att hantverkare eller handelsmän i staden idkat gårdfarihandel?

-Ja.

-Vilka varor var det som vanligen försålades av gårdfarihandlarna?

-Det var dels rena hantverksprodukter, dels också mössor, kardor och psalmböcker.

-Har gårdfarihandel varit något särskilt karakteristiskt för Lund?

-Nej, det torde ha förekommit i alla städer.

-För handelsmännen själva vissa tider till annan stad för att göra uppköp?

-Ja, det gjorde de.

-Besöktes i så fall företrädesvis någon viss stad?

-För Lund låg Malmö närmast till. I Malmö fanns ett par större engrosfirmor i vår bransch.

-Hur forslades varorna hem?

-Med järnväg. Det fanns en dylik redan på 70-talet mellan Malmö och Lund. Tidigare hade diligensen tagit varorna, och dessutom hade man ju också hästskjutsar. Mina föräldrar avhämtade t.ex. varorna med skjuts. De flesta affärsmän hade egna hästar, och det hade också mina föräldrar.

-Brukade de leja forbönder att köra varor åt sig?

-Ja, när de skulle fara till marknaderna, brukade de vidtala

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7450:24

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
~~Socken~~ L u n d s S t a d . Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stadens handel med landsbygden. forts. 4.

bönderna. Vi hade en dylik forbonde ute i Gamla Klosters by, som hette Nils Olsson. Hans son, Ola Nilsson bedrev också dylik rörelse i Kobjer. Nere i Knästorp fanns en annan forbonde, som hette Måns Jacobsson. En Lundblad i Klosters by körde också. Och dessutom fanns det en del åkare inne i staden, som voro villiga att göra marknadsturer.

-Förekom det att en viss handelsman alltid hade samme forbonde att frakta sina varor?

-Ja, oftast anlidade man en viss forbonde.

-Hur gick det till vid dylika turer?

-Klockan fyra eller fem kom forbonden in på gården med sin vagn och pålastningen kunde börja. Underst lades bräderna som skulle bilda saluståndet. Sedan kom bockarna, som skulle bära upp bräderna, vidare ett par fällbara armar för taktältet. Ovanpå detta staplades varorna upp, inlastade i lårar. Mycket ofta hade man lårar, vilka voro särskilt avpassade för vagnarna. Överst på lasset tronade skjutsbonden samt handlaren själv. Så bar det iväg. Färderna utsträcktes ända upp till Ängelholm, som hade en marknad, som var mycket stor och mycket besökt. De tre stora Skånemarknaderna voro eljest: 1. Sjöbo 2. Kiviks stormarknad den 23 juli och 3. Tomelilla sommarmarknad, som kom omedelbart efter Sjöbo. Eslöv hade en berömd oktobermarknad och Degeberga var också mycket omtyckt av affärsmännen. Till Sjöbo kom man vid middagstiden innan marknaden skulle börja. Ståndet lastades av och sattes upp. Varorna placerades inne i det och man slog sig ned i tältet. Hela natten tillbragtes i tältet, så att man följande morgon kunde vara beredd att börja försäljningen så tidigt som möjligt. På kvällen samlades de som kände varandra och tiden fördrevs med

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7450: 25

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Torna Adress:
Söcken: Lunds Stad. Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stadens handel med landsbygden forts. 5.

goda historier, kortspel, och jag tror också att spriten spelade en viss roll i umgänget. Någon särskild historia kommer jag inte ihåg. Men en sak minns jag, och det var "Den lille lathunden".

-Vad var det för något?

-Jo, det var helt enkelt en liten multiplikationstabell, som affärsmännen hade god nytta av. Det var alltså en bok, inte någon praktisk räknemaskin. Sålde man tyg, så slog man upp alnslängden och priset samt fick reda på slutsumman, som skulle erläggas av kunderna. Affärerna på en marknad tog i allmänhet rundlig tid, och de som sålde hade sällan tid att äta. Man hade mycket att göra och tiden var knapp. Så packades varorna ned igen, och hade marknaden varit god, åt man en stadig middag på hotellet och sedan gick det hemåt. Akte man från Tomelilla, satt gärna någon handfast karl bak på las set...

-Varför?

-Jo, Sjöbo Ora var inte precis så säker, eftersom det rätt ofta förekommit att t a t t a r e överfallit affärsmännen, som varit vid marknaderna. Tattarna höll framför allt till i Sjöbo Ora. Tattarna uppträdde som hästbytare, och lade de märke till att någon köpman hade en späckad plånbok, följde de gärna efter och gick till attack vid någon enslig plats. I Veberöd var t.ex. en gång ett slagsmål mellan 3 à 4 handelsmän och lika många tattare. Handlarna avgick med segern därför att Ola Nilsson var med. Det var en ovanligt kraftig karl, och väl var det, för tattarna brukade gärna använda knivar. Länsmännen höll sig helst undan när tattarna voro i farten. De ville inte riskera sina liv. Mösskräddare Hultman, som bodde i Mårtensgatan nr 1 och min far blevo en gång ofredade i Teckomatorp av tattare, som voro på gästgivargården i Teckomatorp, men de drog sig undan genom att spanna för i all hast och i stället för att köra stora vägen över Getinge körde de över Vidarp, och lyckades därigenom undkomma faran. Tattarna voro mycket forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R 7450:26

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress: _____
~~Socken~~: x L u n d s S t a d . Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stadens handel med landsbygden. forts. 6.

Även på sista tiden ha ju tattarna låtit tala om sig, t.ex. på Kivik, men de flesta ha nu blivit civiliserade jordbrukare.

Skjutsbönderna voro rätt vidskepliga förr i tiden. Jag minns t.ex. under en färd till en marknad, att hästarna plötsligt stannade i Getinge backe. Det var Måns Jacobsson som körde.

-Det är nå'tt som hindrar hästarna, skrek Måns och klev av. Måns Jacobsson, som hade en liten gård nere i Knästorp, drog upp sin fällkniv framför hästarna. Sedan satte han sig upp, och hästarna satte sig åter i rörelse. Givetvis trodde varken min far eller jag att kniven kunde åstadkomma något, men Måns var av den åsikten, att stålet räddat resan. Jag har ett annat liknande minne. I Asmundtorp bodde en skräddare, som en gång skulle gå förbi en gammal brydestua d.v.s. där man bröt lin. Skräddaren hade för sig att det spökade i huset, och när han gick förbi, tog han upp sin sax och klippte med saxen i luften samt ropade:

-Klipp Satan. Klipp Satan.

Skräddare voro eljest inte mera vidskepliga än andra människor. Jag erinrar mig också en liten historia om en åkare som bodde nere på söder i någon av Tvärgatorna. När han en dag kom körande såg han en grå häst ute på en åker. Hästen hade emellertid ingen huvudstod, men åkaren lyckades komma bort till hästen och trycka stål i hästen och sedan följde djuret snällt med honom hem. Han sa till drängen att huvudstodet inte fick tagas av, men drängen tyckte att hästen hade svårt för att tugga och lyfte av betslet. I detsamma skrattade hästen till och - försvann.

Det sades att det var Bäckahästen.

En gammal man ute i Bjärred, Nils Nilsson, vars dotter ännu lver, påstod att han sett Bäckahästen i bäcken ute i Bjärred.

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7450 : 27.

Landskap: S k å n e Uppptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d . Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Upppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stadens handel med landsbygden. forts.7.

-Känner dir. Lundberg till från vilka orter man brukade göra uppköp hos handelsmännen i staden?
-I mitt föräldrahem hade vi kunder från Flädie, Fjellie, Löddeköpinge, Stävie, Lackalänga, uppåt Stora och Lilla Harrie, Vidare i Vallkärra, Nöbbelöv, Stångby, Örtöfta, Skeglinge, Borlunda och även i Trollenäs, men däremot inte alls i Asmundtorp. Vidare i Vidarp, Gårdstunga, Harlösa bortåt Sjöbo och Veberöd. Söderut var vårt område inte så vidsträckt. Vi hade kunder i Uppåkra och Åkarp men sedan tog Malmö distriktet vid. Malmö hade Klågerup och trakten däromkring. I allmänhet var det trevliga människor. Jag minns en kyrkovärd från Nöbbelöv, som var mycket pampig, och när gården blev för liten, köpte han en i Sandby. Gården kallade han Sara efter Sahara - det var nämligen mycket sandig jordmån. Han brukade ofta komma in till Lund för att handla. Lantbrukarna i Skeglinge kom också och likaså folket från Vidarp. Jag erinrar mig t.ex. en trädgårdsmästare i Vidarp, som Malte Ramels fader, baron Ramel, var mycket missbelåten med. Ramel ville bli av med honom på alla sätt, och när stadsträdgårdsmästare tjänsten inne i Malmö blev ledig, skrev baron Ramel en finfin rekommendation åt honom för att äntligen bli av med honom. Trädgårdsmästaren fick platsen, milken han inte alls kunde sköta. Han lämnade den också efter ett års tid.
I allmänhet ville bönderna ha ganska lång kredit. 2 à 3 år hörde

forts.

ACC. N:R

M 7450:28

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d . Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stadens handel med landsbygden. forts. 8.

inte till ovanligheten. Halvår räknades som kontantköp. De betraktade det som en förnärmelse ifall att de blevo krävda.

Funnos särskilda kvarter i Lund för bönderna s.k. bondkvarter?

-Nej.

Hur många tullar hade staden?

-Fyra. Norr, söder, öster och väster.

-Fingo bönderna vid ankomsten betala tull?

-På 70-talet hade tullarna försvunnit, men min mor berättade, att man fått betala tull.

-För vilka varor erlades tull?

-Det vet jag inte med bestämdhet, men sannolikt var det för alla lantbruksprodukter.

-Känner dir. Lundberg till något om tullavgifternas storlek?

-Nej.

-Hur många torg funnos i staden?

-Vi hade två torg i Lund förr i tiden, nämligen Mårtenstorget, som kallades "Oxtorget" samt Stortorget. På Oxtorget salufördes kreaturen. Djuren hade sin plats längst uppe vid Bülow's hus, nuvarande Epa. På Stortorget stod alla slaktare, fläskhandlare samt bönderna med sina produkter. Under marknaderna hade manufakturhandlarna sina stånd på torget. Under stormarknaderna i september sträckte sig salustånden ända upp till Domkyrkan, där trädgårdsmästarna höll till med sina grönsaker. Gatorna begagnades som uppvisningsplats för hästar. Alla som sålde kläder och tyger stod på Mårtenstorget mitt emot Saluhallen. Här stod också plåtslagare, bokbindare och kardmakare. Löwgren var den siste kardmakaren i Lund. Vår affär skickade ut ett eller två biträden, och vi använde därvid samma stånd som vi brukade ha med oss på marknaderna ute på landet.

Skriv endast på denna sida!

forts.

ACC. N:R

M. 7450:29

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d . Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stadens handel med landsbygden. forts. 9.

-Förekom saluhållning av varor även på andra platser än torget?
-Ja, när det var stormarknad.
-Hur tillgick kommersen?
-Man brukade i regel begära ett så högt pris som möjligt, och så prutades det. Om kunden eller köpmannen vann på en dylik metod vill jag låta vara osagt. Det kunde t.ex. hända, att kunden avlägsnade sig ett par tre gånger innan affären avslutades. Större affärer bekräftades alltid med handslag.
-Förekom försäljning av mera skrymmande varor såsom ved på torget?
-Ja, för all del. Vedhandel var mycket allmän. Jag kan för resten berätta en rolig historia om dylika affärer, och som handlar om hur en spjuveraktig vaktmästare lurade några göingar. Vaktmästaren utgav sig som representant för biskopen och anmodade göingarna att köra upp några lass ved till Domkyrkans krypta. Göingarna, som blevo mycket glada över den fina affären, skyndade sig att köra upp veden till Domkyrkan, där de kastade ned den i kryptan. Men när de kom upp till biskpoen ställde denne sig alldeles oförstående. Det var ingen annan råd än att bönderna slokörade fick bege sig ned till kryptan igen och plocka upp veden, men under arbetet blevo de osams om vem som ägde veden, och det hela slutade med vild kalabalik. Men det där hände före Billings tid.
-Kan dir. Lundberg beskriva anordningarna på torget under en torgdag.
-Stånden stod i rader så att kunderna kunde passera emellan. På Stortorget hade kötthandlarna sina stånd. Köttet låg på ett "rent" lakan, som var långt ifrån rent. Framför ståndet var en trækubbe, där köttet styckades. När där inte var några kunder, satt slaktaren på den där kubben och samtalade med sin granne. Köttet bars ut i

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

7450:30.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: T o r n a Adress:
 Socken: L u n d s S t a d Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
 Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stadens handel med landsbygden. forts. 10.

trätråg, som voro rödmålade. Dessa tråg tvättades ytterst sällan. Buden, som skickades omkring, voro trasigt klädda. I regel var det slarviga och försupna individer som innehade dylika anställningar. Hygienen var inte vidare stor. Flugor och allt möjligt snusk fanns på varor, där man minst av allt ville se dylika.

Men marknaderna hade också sitt pittoreska inslag. Så sent som på 1870-talet kunde man på marknaderna få se bönderna komma i sina häradsdräkter, alltså i kortbyxor och brokiga strumpor. Veberöd och Bläntarp höll längst på dessa kostymer.

-Var torget uppdelat så att varje försäljare eller olika varuslag hade sina bestämda platser?

-Nej.

-Sålde bönderna direkt från sina kärror eller vagnar?

-Ja, det gjorde de.

-Var och hur voro dessa placerade?

-De voro placerade i rader, och på marken stod ofta också korgar, ur vilka de bl.a. sålde smör. Smör var en mycket vanlig torgvara förr i tiden, och när kunden skulle köpa, smakade han helst först på smöret. Avsmakningen gick så till att kunden tog upp ett mynt, vilket han använde som "sked". Han tog en smakbit för att förvissa sig om att det var färskt och inte härsket. Bättre folk tog gärna ett silvermynt, men andra nöjde sig med ett kopparmynt.

-Vid vilken tid på dagen började försäljningen på torget?

-Vid 8-tiden och ibland också vid 7-tiden, och så höll man på till 5 à 7, beroende på hur pass ljust det var.

-Vart fördes stånd, bord och dylikt som använts på torgdagen?

-Charkuteristerna brukade köra in sina vagnar till hotell Ahlström och en del körde också in dem till Robert Lundgren. Den nu-

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

7450:31

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: T o r n å

Adress:

Söcken: L u n d s S t a d .

Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG

Uppteckningsår: 1941

Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVStadens handel med landsbygden. forts. 11.

varande Malmroska kasernen var också mycket anlitad liksom också vår egen fastighet nere i Bankgatan 4, "Betlehem".

-Företogs sopning och rengöring av torget vid torgdagens slut?

-Nej. Först på morgonen därpå kom gubbarna från Fattighuset och sopade. I Hjortgatan låg det gamla fattighuset, och över ingången stod "Ho där icke vill arbeta skall heller icke äta". Det var red. Bülow som genom motion i stadsfullmäktige fick bort det anslaget som nu finns på Kulturen. I Fattighuset fanns för resten den enda badinrättningen innan badhuset byggdes. Till Jul skulle alla bada, men även till påsk och pingst förekom badning. Vid pingst badade man dock inte så mycket längre fram i tiden, eftersom många då hoppades kunna ta sig ett bad ute i det fria. På badhuset i Fattighuset hade man ett rum med två kar, avsett för bättre situerade, och ett bad på denna avdelning kostade 50 öre. Vidare fanns det ett badrum med två kar för mindre välsituerade.

-Brukade bönderna sälja sina varor direkt till stadshemmen?

-Ja, det gjorde de. En del av lantbrukarna utanför Lund levererade regelbundet mjölk till hushållen inne i sta'n. Det förekom också, att bönderna lämnade ägg och smör till samma hushåll. Kärrorna, som man kårde in varorna med, voro i regel s.k. "gumpakärror", alltså vagnar utan fjädrar. Även potatis forslades in på detta sätt.

-Hade man olika leverantörer för olika varor?

-Nej, man höll sig till en och samme leverantör.

-Kallade man dylika bönder t.ex. för "smörbonde"?

-Nej, det har jag aldrig hört.

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

No. 7450:32

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter "elin
Härad: T o r n a Adress:
~~Staden~~ L u n d s S t a d Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stadens handel med landsbygden. forts. 12.

-Förekom i samband med dylik handel någon benämning på det stads-
hem, dit varorna levererades, t.ex. smörställe.

-Ja, det förekom.

-Var det vanligt att en och samme bonde på detta sätt fortfor att
leverera varor till samma hem år efter år?

-Ja, det kan man nog säga. Hos oss hade vi t.ex. en bonde som leve-
rerade 5 à 6 år i sträck.

-Fortsatte bonden att lämna mjölk och smör även om familjen flytta-
de?

-Ja,

-Var det vanligt att bönderna gingo omkring i staden och tingade
bort varor före slakt, potatisupptagning e.d.?

-Nej.

-Förekom det att jordbruksprodukter, som blivit över vid torgdagar
och marknader uthjödös i hemmen?

-Det förekom nog ibland. Fisk och sill bjöds ju i allmänhet ut
på gårdarna.

Vad smörhandeln på torget beträffar, så varade den ända in på
1900-talet.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R 7450:33

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress: _____
Söcken: L u n d s S t a d . Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Fastlagen.

- Vilken roll spelade fastlagen förr i Lund?
 - Ja, dels hade man fritt från skolan, och dels hade man bullar med mjölk.
 - Vad var det för sorts bullar?
 - Det var särskilt bakade bullar med grädde. Det kunde också vara litet hackad mandel i dem men ej mandelmassa som i våra dagar. Det förekom inte.
 - Hade man särskilda fastlagsris?
 - Nej. Man gav varandra ris på skämt, men att man risade varandra har jag aldrig varit med om.
 - Förekom det att man slog katten ur tunnan?
 - Ja, ja men. På den s.k. Verrenralska tomten, uppkallad efter vår siste tenngjutare borta vid Svartbrödersklostret slog man katten ur tunnan. Alltså på den plats, där nu köttbesiktningen ligger.
 - Hur gick det till?
 - Man hade en levande katt i en upphängd tunna, som dinglade i en galge.
 - Red man på hästar?
 - Nej, men sprang med full fart framåt mot tunnan, och det gällde så att med en stor påk slå katten ur tunnan.
 - Blev segraren då korad till "kung"?
 - Nej, det har jag inte hört talas om.
- Det förekom nog att man slog katten ur tunnan på andra ställen också, men vi barn voro strängeligen förbjudna att gå och se på. Vi fick inte ens gå bort till Svartbrödersklostret.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7450:36

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: T o r n a Adress:
 Socken: L u n d s S t a d Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
 Uppteckningsår: 1941. Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Påskan.

- Kände man till uttrycket dymmenl?
- Ja, det gjorde man alldeles säkert.
- Vad hade man för sig i allmänhet under påskan?
- På skärtorsdagen försökte man få folk att fara till Blåkulla. Man hängde kvastar och rakor på äldre personer och naturligtvis också på ens kamrater, men det var inte så roligt. De där figurerna klippte vi alltid själva. Det enda som behövdes var en bit papp samt några knappnålar, med vilka vi fäste figurerna på ryggen.
- Hur förhöll det sig med städning o.d.?
- Storstädning hörde alltid till påskan liksom alla stora helger. Städningen skulle vara klar till lördag.
- Och ägg förekom förstås?
- Ja visst.
- Var fick man dem ifrån?
- De köptes på torget eller av lantbrukarna. Jag nämnde ju att bönderna ofta levererade smör och ägg till stadshemmen. Många hade ju dessutom egna hönsgårdar, men det förslog inte långt vid påsk.
- Förbrukades så många ägg?
- Var och en skulle ha minst ett halvt tjog eller helst ett helt tjog. Gesällerna hos en påtsslutare, som jag mycket väl kommer ihåg, fick alltid vars ett tjog ägg plus smörgås och sup. Men tyvärr försvann den där seden rätt fort?
- Hur kom det sig?
- Jo, de gav sig till att slåss med äggen ute på gården. Det blev ett rysligt upptåg, och se'n aktade man sig nog för att ge dem ägg i tjogvis vid påsk.
- Slogs man ofta med ägg?
- Å nej, men man spelade med äggen.

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

No 7450:37

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Påskan.forts. 2.

-Hur gick det till?

-Man tog in sand i en spann och med tillhjälp av böcker byggde man upp en stapel. Vidare behövdes en bräda, på vilken äggen skulle rulla. Råkade man träffa ägget, vann man detsamma. Annars fick motparten det. Det var ungefär samma sed som än i dag lär förekomma borta i Kivik.

-Spelade man aldrig med äggen ute i det fria?

-Nej, inte i Lund, Men jag har hört att det var vanligt vid ostkusten.

-Hade man inte särskild påskgröt?

-Nej. Det var huvudsakligen äggen som spelade någon roll i Lund.

-Brukade man inte äta mäg i benen vid påsk?

-Nej, men låga maj drack man mäg i benen.

-Spelade påskharen någon roll?

-Nej inte alls. Den var alldeles okänd i Lund.

-Skulle man hålla sig i stillhet under långfredagen?

-Ja, det borde man helst göra. Det ansågs att man skulle göra så litet som möjligt den dagen, och barnen fick inte gärna leka.

-Förekom påskeldar?

-Nej.

-Hade man någon särskild påskkaka?

-Nej.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7450:34

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vårfrudagen.

- Företog man i hemmen i Lund särskilda förberedelser för firandet av vårfrudagen?
- Nej, inte alls.
- Förekom dans och lekar bland stadens ungdomar på vårfruaftonens kväll?
- Nej, vårfrudagen spelade inte alls någon roll, så vitt jag vet.
- Ät man våfflor vårfrudagen?
- Nej.
- Förekom det att någon klädde ut sig till rana?
- Nej.
- Skrev man tranbrev till varandra?
- Nej.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

No 7450:35

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: T o r n a Adress:
Söcken: L u n d s S t a d Berättat av: GEORG ALFRED LUNDBERG
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Lund

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jordbruk i Lund.

Till varje gård hörde ett stycke jord utanför staden. Jordbitarna voro olika stora, beroende på gårdens storlek. Till vår gård, där nu Malmros' fastighet ligger hörde 4 tunnland och till denna här i Skomakaregatan hörde $3/4$ tunnland. En och annan skötte jordbruket själv och hade kor, men oftast arrenderades det ut. Vår jord arrenderade vi ut till en åkare, Lars Hansson, som hade sitt stall i vår gård. Nere i vår gård i Bankgatan hade han för övrigt sin loge. Där nere ägde bl. a. tröskningen rum. Han tröskade dock inte med slaga utan hade en liten hästvandring. För övrigt hade han 2 hästar och en ko. Tidigare hade lundaborna gemensam fälad. De hade den s. k. "Vångagömmaren", som såg efter djuren. På vägen som leder ut till Dalby låg förr ett litet hus rätt lågt nere, och där bodde han. "Vångagömmaren" hade ersättning för sitt arbete. Befattningen upphörde på 50-talet. Sedan hade man ingen gemensam betesplats. Man gick i stället in för mera intensivt lantbruk. För övrigt kan jag berätta, att köpman Eklund, som bodde där nu Gleerups bokhandel ligger, hade ända till 4-6 kor, 2 par hästar plus grisar. Men grisar fick man inte ha på 70-talet. Höns hade däremot varje fastighetsägare.

Skriv endast på denna sida!